

KRÚDY GYULA

1878—1933

Prága, május 12. Budapestről jön a fájdalomslír: Krudy Gyula pénteken délelőtt meghalt. Régi szívhája ölte meg a jelenkori magyar irodalom egyik legmagyarabb íróját. Ötvenöt éves volt csak, de életműve kimeríthetetlen. Mint elbeszélő hihetetlenül termékeny volt és fantáziája a magyar vidéki és nemesi kuriali élet valóságos tárházát alkotta. Cselekmények elgondolása, színezése és mesésztés tekintetében Jókai Mórhoz volt hasonló. Elesszemét, befogadásra kész lelkét semmi sem kerülte el, ami érdekes, vagy tipikusan magyar jelenség volt és miközben szívvel írt, készségével és pompás formalisztikus képzettségével ellenőrizte a saját alkotását. A magyar történelem mozaikjából kitért egy-egy elporosodott, elfelejtett kavicsot és az ő kezén csillogó gyémánttá fényesedett meg az is, ami senkinek sem kellett, amivel senki sem törődött. Fantáziája oly dus, alkotó heve oly vitális volt, hogy gyakran csak körvonalazott, mert bármennyire is sietett, bármily sokat is dolgozott, annyi téma ösztökélte és nyugtalanította, hogy alig tudta őket kidolgozni.

A megyei életet és a falu világát egyéni, régiesnek ható, de belső ritmusában és lelki irányításában töretlenül modern stílusával rajzolta meg. Húsosági művei közül legnagyobb sikere „A cirkuszkirály” című volt. A „Zoltánka”-ban Petőfi özvegyének és fiának sorsát hozta színre. Őres a fészek, A vig ember bus meséi, Diák kisasszonyok, Az álmok hőse, A podolini kísértet, Pajkos Gaálék, A bűvös erszény, Két szilva — kimeríthetetlen, át nem tekinthető munkásság! Mindenekelőtt pedig Szindbád ifjúsága és Szindbád utazásai, két óriási magyar siker, nemesak külső és mennyiségi, de belső siker, mert Krudy orvul a két könyvvel valami egészen újat inaugurált a magyar irodalomban: bekapcsolta a költő ismeretlen forrásból táplálkozó merészségével az Ezeragyazsakába a magyar sort, Szindbád soha véget nem érő bolyongása és a magyar sors — ehhez a szimbólumhoz nem kellett irodalomtörténeti magyarázat és ebben a kettős műben önmagát adta Krudy Gyula, a maga bolyongó, regényes álom-magyarságát.

Az álmok lovagja volt, hűséges és rajongó olvasótáborát adományozta neki ezt a címet. Hátra és visszamerengett és ahol meglelte a múltban a romantika kék virágát, kiemelte és a legnagyobb szakértelemmel átültette a jelen realiztikus talajába. Ebben ezek a virágok most már örökké élni fogják a maguk kék életét, Krudy még 1915-ben A 42-es mozsarak című regényével is újat adott, az idő hatása alatt új akkordokra találva a lelkében. Azóta is, betegsége dacára, szüntelen dolgozott és írásait a friss erőt és az egészséges irodalmi irányt reprezentálták. Szindbád tulkorán jutott el bolyongásában az utolsó állomáshoz, az álmok lovagja az örök álom birodalmába, egy végtelen egyéni világot hagyva örökké azoknak, akik szerették összegyűjtött műveinek tizenhat kötetét.

n. p.

A nagy író élete

Budapest, május 12. (Budapesti szerkesztőségünk telefonjelentése.) Krudy Gyula 1878-ban született Nyiregyházán. Iskolált Szatmáron és Bécsben végezte. Tizennyolc éves korában újságíró lesz Nagyváradon, majd Debrecenben újságíróskodik. A millenium idején kerül fel Budapestre. Akkoriban nősült meg, első felesége irónó volt, aki Satanelia álnéven írt. Ebből a házasságából három gyermek született: Gyula újságíró, dr. Krudy Mária, aki Vajda Mária néven színésznő lett, legutóbb tanári pályára lépett és Ilona, Anderson Györgyné. Első feleségétől rövidesen elvált. Később újra nősült, Várady Rózsa Zsuzsannát vette feleségül. Második házasságából Zsuzsika nevű kislánya született.

Krudy Gyulát már Pestra jövetela előtt megelődzte írói hírneve. A magyar irodalomban egész különös helyet foglalt sajátos ízi nyelvezetével és mintegy három évtized óta egyike a legolvasottabb magyar íróknak. Különösen a „Vörös postakocsi” és „Szindbád utazásai” című könyveivel aratott nagy sikert. Molnár, Komáromy és Székely társaságában a Margitszi-

geten lakott éveken át, mint a sziget szerelmese. Itt írta legszebb regényeit. Később valami miatt megharagudott a szigetre és Óbudára költözött a Templom utcába. Hatalmas, deceg fizikumát azonban már lassan örölni kezdte az alattomos kór. Utolsó napjait bizott szívben, amely ma délelőtt kilenc órakor megölte. Tulajdonképpen csak néhány napja volt ágybanfekvő beteg. Ma reggel is fel akart kelni, de felesége tiltakozott ez ellen.

Felesége hét órakor bevásárolni ment, kilenc órakor visszajött s amikor bevitte férjének a reggelit, már halott volt a nagy író. Az orvos

megállapította, hogy mindössze néhány percnyi haláltusa lehetett.

Megkönnyebbülten, békésen halt meg Krudy Gyula. Az elhunyt író az utóbbi időben nagyon súlyos anyagi gondokkal küzdött, villanyóráját kikapcsolták és kilakoltatás előtt állott. A legnagyobb szegénységben hagyta hátra kis árváját és özvegyét. Halála nagy vesztesége a magyar irodalomnak és hátramaradottainak gyászában az egész magyar társadalom őszinte részvétellel osztozik.

*

Krudy Gyula koporsójára az őszinte gyász és részvét virágait küldi a Prágai Magyar Hírlap is. A nagy magyar írók lapunk megindulása óta munkatársaink sorában tiszteltük. Legutóbb husvédi szánunk részére küldött egy eredeti írást, amely ünnepi számunknak egyik legnagyobb értéke volt. Krudy Gyula halála a Prágai Magyar Hírlapnak s egyben Szlovén-szko és Ruszinszko magyarsága egyetemének is érzékeny, fájdalmas, nagy vesztesége.